QO‘QON DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI ILMIY XABARLARI
(2026-yil 10-son)
FILOLOGIYA
PHILOLOGY
https://doi.org/10.70728/b.series.fil.v08.i10.127

MATNAZAR ABDULHAKIMNING MUSTAQILLIK YILLARIDA YOZILGAN G‘AZALLARIDA FOLKLOR UNSURLARI VA DETALLARI

Abduraximova Dilafruz Boqijon qizi
FarDU mustaqil izlanuvchisi
e-mail: dilafruzabduraximova557@gmail.com
ORCID: 0009-0003-3425-4201

Annotatsiya. Mazkur maqolada Matnazar Abdulhakimning mustaqillik yillarida (2003–2008) yaratilgan g‘azallarida qo‘llangan folklor unsurlari va detallari “Ko‘prik” (2009) kitobi asosida tahlil etilgan. Tadqiqotda g‘azallardagi qo‘shiqsimon ohang va dialogik formulalar, xalq e’tiqodi va urf-odatlariga oid detallar (tumor, yomon ko‘z, nor bog‘lash, ro‘mol), ertak va afsona motivlari (uchar gilam, taxti Sulaymon, anqo), ov va qushchilik, dehqonchilik bilan bog‘liq maishiy realiyalar hamda xalq maqolsimon ibora va nutq shakllari ajratib ko‘rsatilgan. Radif va qofiyaning folklor ohangini yuzaga keltirishdagi vazifasi aniqlangan. Natijalar folklor unsurlari shoir g‘azallarida bezak emas, balki tasvir va kompozitsiyani belgilovchi omil ekanini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar. g‘azal, folklor, Matnazar Abdulhakim, radif, qofiya, urf-odat, afsona, maqol.

FOLKLORE ELEMENTS AND DETAILS IN THE GHAZALS OF MATNAZAR ABDULHAKIM WRITTEN IN THE YEARS OF INDEPENDENCE

Abstract. This article analyzes folklore elements and details in the ghazals written by Matnazar Abdulhakim during the independence period (2003–2008), on the basis of his collection “Ko‘prik” (2009). The study identifies song-like rhythm and dialogic formulas, details related to folk beliefs and customs (amulet, evil eye, tying a camel, headscarf), fairy-tale and legendary motifs (the flying carpet, the throne of Solomon, the mythical bird anqo), everyday realities of hunting, falconry and farming, and proverb-like speech patterns. The role of radif and rhyme in producing a folk tone is determined. The results show that in the poet’s ghazals folklore elements are not mere ornaments but a factor shaping imagery and composition.

Keywords: ghazal, folklore, Matnazar Abdulhakim, radif, rhyme, custom, legend, proverb.

ФОЛЬКЛОРНЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ И ДЕТАЛИ В ГАЗЕЛЯХ МАТНАЗАРА АБДУЛХАКИМА, НАПИСАННЫХ В ГОДЫ НЕЗАВИСИМОСТИ

Аннотация. В статье на материале сборника «Купрук» (2009) анализируются фольклорные элементы и детали в газелях Матназара Абдулхакима, созданных в годы независимости (2003–2008). Выявлены песенная интонация и диалогические формулы, детали народных верований и обычаев (амулет, дурной глаз, привязывание верблюда, платок), сказочные и легендарные мотивы (ковёр-самолёт, трон Сулеймана, мифическая птица анко), бытовые реалии охоты, соколиной ловли и земледелия, а также пословичные речевые обороты. Определена роль радифа и рифмы в создании народного звучания. Результаты показывают, что фольклорные элементы в газелях поэта являются не украшением, а фактором, определяющим образность и композицию.

Ключевые слова. газель, фольклор, Матназар Абдулхаким, радиф, рифма, обычай, легенда, пословица.

KIRISH

Mustaqillik yillarida o‘zbek adabiyotshunosligi oldiga milliy o‘zlikni anglash, xalq og‘zaki ijodi va yozma adabiyot o‘rtasidagi aloqani yangi bosqichda o‘rganish vazifasi qo‘yildi. G‘azal janri mumtoz qolipini saqlagan holda bu davrda xalq hayoti, urf-odati va og‘zaki so‘z madaniyati bilan boyib bordi. Bu jarayon Matnazar Abdulhakim ijodida yaqqol ko‘zga tashlanadi: shoir g‘azallarida mumtoz timsollar (bulbul, gul, sarv, jayron) xalq turmushidan olingan detallar – tumor, beshik, nor, uchar gilam, lochin, xirmon – bilan yonma-yon keladi.

Shoirning 2009-yilda “Yangi asr avlodi” nashriyotida chop etilgan “Ko‘prik” kitobida she’rlar, doston va publitsistik maqolalar jamlangan.[118]Maqolaning maqsadi Matnazar Abdulhakimning mustaqillik yillarida yozilgan g‘azallaridagi folklor unsurlari va detallarini aniqlash, ularning g‘azal tasviri va qurilishidagi vazifasini ko‘rsatishdan iborat. Tadqiqot obyekti sifatida “Ko‘prik” kitobiga kiritilgan saralangan g‘azallar, predmeti sifatida esa ulardagi shakliy-ohangdorlik, e’tiqodiy-marosimiy, afsonaviy, maqolsimon va maishiy folklor qatlamlari olingan.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Folklor xalq og‘zaki badiiy ijodi bo‘lib, jamoaviylik, an’anaviylik va variantlilik kabi belgilari bilan yozma adabiyotdan farqlanadi.[119] Yozma adabiyotda folklor unsuri deganda xalq ijodidan o‘zlashtirilgan janr shakllari, obraz va motivlar, maqol va iboralar, shuningdek, marosim va e’tiqodga oid detallar tushuniladi.[120] G‘azal esa yozma adabiyotning an’anaviy janri bo‘lgani uchun uning folklor bilan aloqasi odatda bevosita iqtibos emas, balki ohang, tasvir va ifoda darajasida namoyon bo‘ladi.

Tadqiqotda tavsifiy, qiyosiy-tipologik va poetik tahlil usullaridan foydalanildi.

[118]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik: She’rlar. Doston. Maqolalar. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2009. – B. 3–143.
[119]Imomov K., Mirzayev T., Sarimsoqov B., Safarov O. O‘zbek xalq og‘zaki poetik ijodi. – Toshkent: O‘qituvchi, 1990.
[120]Quronov D., Mamajonov Z., Sheraliyeva M. Adabiyotshunoslik lug‘ati. – Toshkent: Akademnashr, 2010. – 408 b.

G‘azallardagi folklor qatlami besh guruhga ajratildi: 1) shakliy-ohangdorlik unsurlari (qo‘shiqsimon misra, dialog, refren); 2) e’tiqod, urf-odat va marosim detallari; 3) ertak va afsona motivlari; 4) xalq maqol va iboralariga yaqin ifodalar; 5) ov, dehqonchilik va hunarmandchilik bilan bog‘liq maishiy realiyalar. Qofiya turlarini aniqlashda raviy, ridf va tavjih tushunchalariga tayanuvchi tahlil usuli qo‘llandi: raviydan oldin cho‘ziq unlining kelishi qofiyani murdaf qiladi.[121]

NATIJA VA MUHOKAMA

Matnazar Abdulhakim g‘azallarida folklorning ilk ko‘rinishi shakl va ohang darajasida seziladi. Shoirning 2003-yilda yozilgan “Oh, tillari burrosen…” g‘azalida misralar yetti bo‘g‘indan tuzilgan bo‘lib, bu ularni mumtoz g‘azalning uzun misralaridan ko‘ra xalq qo‘shig‘i va laparlardagi qisqa o‘lchovga yaqinlashtiradi.[122] Radif “-sen” matlada ikkala misrada, keyingi baytlarda esa ikkinchi misrada takrorlanib, g‘azalga bir xil urg‘uli, qo‘shiqqa xos ohang beradi. G‘azal dialog formulasi bilan yakunlanadi:

“Tor dunyo” dedim, deding,
“Yo men ketayin, yo sen”.[123]

Bu yerda “dedim – deding” juftligi xalq dialogik qo‘shiqlaridagi savol-javob tuzilmasini eslatadi, “yo men, yo sen” ayirish formulasi esa kundalik so‘zlashuvdan olingan. Shuningdek, “Bordursenu, yo‘qdursen, / Bulbulsenu, anqosen” baytida mumtoz bulbul obrazi afsonaviy anqo qushi bilan yonma-yon keltiriladi: nomi bor-u, o‘zi ko‘rinmaydigan qush yor timsolining yetib bo‘lmasligini bildiradi.[124] Shu g‘azalda ma’shuqa “tillari burro” deb ta’riflanadi. 2006-yilgi “Totib men ko‘zlaringdan bol…”

g‘azalining maqtasida esa xuddi shu ibora lirik qahramonning o‘ziga nisbatan qo‘llanadi: “Tili burro edi Abdulhakimning, / Visolingdin bo‘libdir lol, muborak”.[125] Ya’ni so‘zga chechanlik xalq iborasi orqali berilib, maqtada uning visol oldida lol bo‘lishi ko‘rsatiladi.

Folklor detallari eng zich qo‘llangan g‘azallardan biri 2006-yilda yozilgan “Menga ko‘nglim bir kuni, ey ko‘zi xummor, bog‘lanur…” g‘azalidir. Radif “bog‘lanur” butun g‘azal uchun ma’noviy markaz vazifasini bajaradi: unda bog‘lanayotgan narsalar xalq turmushidan olingan. Matlada tumor (“ko‘ksimga tummor bog‘lanur”) tilga olinadi, uchinchi baytda esa yomon ko‘zdan saqlanish tasavvuri beriladi:

Qallovoch oshyonidir ko‘nglim, yomon ko‘zdin emin,
Unga tap tortmas beshikchi, bir sabab bor, bog‘lanur.[126]

Keyingi baytda xalq maqollariga xos tuzilma uchraydi: “Bor bilan bor, zor bilan zor, mor bilan mor bog‘lanur”. Bu ifoda “o‘xshash o‘xshash bilan” mazmunidagi xalq hikmatini juft

[121]Oripova G. Dissertatsiya (DSc) matni [sarlavha va yil muallif tomonidan to‘ldirilsin]. – B. 160–161.
[122]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 21.
[123]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 21.
[124]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 21.
[125]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 37.
[126]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 33.

takror usuli bilan beradi.[127] Hunarmandchilik detali esa dardning ovozini sozga qiyoslash orqali ochiladi:

Sochlaring sog‘inchi tig‘ urdi va chekdim nolalar,
Ustalar o‘ygan og‘ochga go‘yo tor bog‘lanur.[128]

Usta o‘ygan yog‘ochga tor tortilishi dutor, tanbur kabi sozlar yasash an’anasini eslatadi, lirik qahramonning nolasi shu soz tovushiga o‘xshatiladi. G‘azalning “Qaysi elida har eshikka, yodda tut, nor bog‘lanur” misrasi ham xalq turmushidagi detalga – eshik oldida nor (tuya) bog‘lanishiga tayanadi.[129] Zunnor (“hikmatin anglay desam, bo‘ynimga zunnor bog‘lanur”) esa diniy-tarixiy detal bo‘lib, “bog‘lash” maydonini tumordan zunnorgacha kengaytiradi. Xalq e’tiqodida bog‘lash ham muhofaza, ham tutqunlik ma’nosiga ega bo‘lgani uchun, bu radif g‘azalda ikki qirrali mazmun hosil qilgan: bir tomondan, tumor ishq tilagining muhofazasi, ikkinchi tomondan, dor va poyband tutqunlik timsolidir. Qofiya jihatidan g‘azal murdaf qofiyaga asoslangan: xummor, tummor, dor, mor, tor, zunnor, nor, minqor so‘zlarida raviy “r”, undan oldingi cho‘ziq “o” esa ridfdir.[130]

Shu g‘azalning maqta' oldi baytida ov va qushchilik folklori yuzaga chiqadi: “Ruhim, o, parvozgacha fosh aylama lochinlig‘ing, / Qirqilar pat, poyband bo‘lgung va minqor bog‘lanur”.[131] Lochinni o‘rgatish chog‘ida patining qirqilishi, oyog‘iga poyband solinishi va minqor bog‘lanishi qushchilik an’anasidan olingan detallardir. Bu motiv Matnazar g‘azallarida yakka emas. 2005-yildagi “Kokili, ey, sumbulim…” g‘azalida ko‘zlar “juft samo” deb, lirik qahramon esa “bir nafar lochin” va dil qushi tarzida tasvirlanadi,[132] 2007-yildagi “Ey azizlar, dilda yolg‘iz dur kabi yor asrangiz…” g‘azalida dilni ko‘krak qafasida “shunqor” kabi asrash tavsiya qilinadi,[133] 2008-yilda yozilgan “Kimni isnod dardi o‘rtar…” g‘azalida esa “Saydda jon qayg‘usi, sayyodda qon qayg‘usi” misrasida ov ikki tomonlama – o‘lja va ovchi nuqtai nazaridan beriladi.[134] Demak, ov va qushchilik tasvirlari shoir g‘azallarida to‘rt g‘azal bo‘ylab takrorlanuvchi barqaror folklor qatlamini tashkil qiladi.

Ertak va afsona motivlari 2004-yilda yozilgan “Ko‘nglim kechayu kunduzi jonon talabinda…” g‘azalida ko‘rinadi. Radif “talabinda” har bayt oxirida inson intilishlarining turli darajalarini birlashtiradi:

Uchquvchi gilam kim uchun o‘z eski palosi,
Kimlar esa, oh, taxti Sulaymon talabinda.[135]

Baytda ertaklardagi uchar gilam va Sulaymon taxti afsonasi “eski palos” – oddiy uy-ro‘zg‘or buyumi bilan qarama-qarshi qo‘yilgan. Natijada orzuning ikki qutbi –

[127]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 33.
[128]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 33.
[129]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 33.
[130]Oripova G. Dissertatsiya (DSc) matni [sarlavha va yil muallif tomonidan to‘ldirilsin]. – B. 160–161.
[131]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 33.
[132]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 35.
[133]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 36.
[134]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 29.
[135]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 23.

ro‘zg‘or va afsona – bir baytda uchrashadi. Shu g‘azalda dehqonchilik detallari ham bor: “Hamkor ikki dehqon, sara xirmon talabinda”, “Nayson buluti yig‘ladi, ming lola ko‘z ochdi”.[136] Nayson bulutining yig‘lashi va natijada ming lolaning ochilishi tabiat hodisasini bahor (nayson) yomg‘iri baraka keltiradi degan an’anaviy tasavvur bilan bog‘laydi. G‘azalning qofiyalari (bo‘ston, dehqon, xirmon, irfon, qurbon, shon, hijron, Sulaymon, zindon, inson, qon, javlon, devon) ham murdaf bo‘lib, raviy “n”, ridf “o” hisoblanadi.[137]

2005-yilda yozilgan “Kokili, ey, sumbulim…” g‘azalida folklor janrlari vaqt tasvirining vositasiga aylanadi:

Tong otib, botguncha kun, afsonasiz bir so‘zi yo‘q,
Kun botib, otguncha tong jim dostonim, yaxshisiz.[138]

Bu baytda kunduz – har so‘zi afsona bo‘lgan vaqt, tun esa “jim doston” sifatida beriladi. Ikki folklor janri (afsona va doston) kun va tun tushunchalarining ramziga aylantirilgan, shu bilan birga ularning har ikkisi “yaxshisiz” radifi orqali ma’shuqaga murojaat tarzida bog‘langan.

“Misol bir dam, bahorlar keldi, ketdi…” g‘azalida folklorga xos refren va xitob qo‘llangan. “Bahorlar keldi, ketdi” iborasi barcha baytlarda radif sifatida takrorlanib, mavsumlarning o‘tishi haqidagi xalq qo‘shiqlarining tugamas refrenini eslatadi. G‘azal maqtasi esa xalq nutqiga xos xitob bilan tugaydi:

Senu Abdulhakim biz kim bo‘libmiz,
Bibimaryam, bahorlar keldi, ketdi.[139]

“Bibimaryam” murojaati xalq so‘zlashuvidagi hayrat va ovunish formulasi kabi seziladi. Shoir o‘zini “biz kim bo‘libmiz” deb kamtarona baholaydi, bu esa shoirning ulkan mavzularni quruq pafos bilan emas, xalq nutqiga yaqin ohangda aytish usulini ko‘rsatadi. Shu g‘azalda “necha shodlik, necha kulfat, necha baxt, necha bayram” sanashi ham xalq qo‘shiqlaridagi sanash usulini yodga soladi.[140]

Xalq e’tiqodidagi ko‘z tegishidan saqlanish tushunchasi 2007-yildagi “Ey azizlar, dilda yolg‘iz dur kabi yor asrangiz…” g‘azalida ham uchraydi: “Ishq saodat, tegmasun ko‘z, doimo pinhon tuting”. G‘azal maqtasida tumor yana tilga olinadi: “Bu umidni uzmangiz hech, misli tummor asrangiz”.[141] Shunday qilib, tumor obrazi 2006–2007-yillardagi uch g'azalida 'takrorlanib, shoir tasvirida ishq va umidni ehtiyot qilish ramzi bo‘lib kelgan.

2006-yilda yozilgan “Totib men ko‘zlaringdan bol, muborak…” g‘azalida radif tabrik formulasidir. “Muborak” so‘zi to‘y, bayram va muvaffaqiyat tilaklarida aytiladigan xalqona so‘z bo‘lib, g‘azal ohangini tantanali qiladi. Baytlarda turmush detallari ham bor: “Bu bir bozorga ming dallol muborak”, “Ro‘mol yechding, sochildi sochlaring sho‘x, / Bu tutqunlarga

[136]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 23.
[137]Oripova G. Dissertatsiya (DSc) matni [sarlavha va yil muallif tomonidan to‘ldirilsin]. – B. 160–161.
[138]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 35.
[139]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 24.
[140]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 24.
[141]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 36.

istiqlol muborak”.[142] Ro‘mol yechish kundalik va marosimiy detal bo‘lib, uning “istiqlol” so‘zi bilan bog‘lanishi shaxsiy sevgi hodisasini mustaqillik g‘oyasi bilan uzviy bog‘laydi: ro‘mol ostidagi soch “tutqun”, uning ochilishi esa “istiqlol”dir.

Folklor ohangi eng yaqqol sezilgan she’rlardan biri 2006-yilda yozilgan “Bo‘ldi orom toru mor, o‘ynab kular…” g'azaldir. U beshlik bandlardan tuzilgan bo‘lib, har bandning oxirgi misrasi “o‘ynab kular” radifi bilan tugaydi, qofiyalar (mor, xumor, tumor, dor, bor) murdafdir.[143] Asarda to‘y marosimining ohangi seziladi: “Yorlarga yorlardirlar aziz, / Zorlarga zorlardirlar aziz, / Torlarga torlardirlar aziz”, “Qars qoqiblar, yor-yor, o‘ynab kular...”.[144] “Yor-yor” – to‘y marosimida aytiladigan xalq qo‘shig‘ining nomi bo‘lib, “To‘y kuni aslo yarashmas oh-u zor” misrasi to‘y odobini aks ettiradi. Shu bilan birga, so‘nggi band oshiq azobini xalqning oldida tortilgan sinov sifatida beradi: “Tortadir ming-ming azob Abdulhakim, / Ming-ming el qoshida yor o‘ynab kular”.[145] Ya’ni to‘y qo‘shig‘ining quvnoq ohangi ichida lirik qahramonning iztirobi yashirin keladi.

Shoirning 2005-yilda yozilgan “Abdulla Ahmad g‘azaliga muxammas”ida folklor ifodalari mustaqillik mavzusi bilan birlashadi. Bandda “Murchga murchdir, ne saodat, qandga qanddir xalqimiz, / Gohi yerdan past, gohi ko‘kdan balanddir xalqimiz” misralari xalq qiyosi (murch va qand) orqali xalq xarakterining ikki yuzini beradi, “Mustaqillik nuridan ko‘p bahramanddir xalqimiz” misrasi esa davr ruhini aks ettiradi.[146] Shu muxammasda shoir Xorazm shevasidagi “adan” so‘ziga o‘zi izoh berib, uni “poygoh ma’nosida” deb ko‘rsatadi.[147] Bu she'vaviy leksikaning ongli ravishda she’riyatga olib kirilishi folklor va lahja boyligiga e’tiborning belgisidir.

Kitobdagi “Ko‘prik” dostoni tarkibida ham g‘azallar bor. Doston so‘zboshisi “musofir bo‘lmaguncha musulmon bo‘lmaysan” degan naql va Xorazmga ilk bor poyezd kelganida Sarapoyon qishlog‘idagi chol aytgan hayrat so‘zlari bilan boshlanadi.[148] Dostondagi “Muhammad Aminaddinning maktublari” turkumidagi g‘azallar (“bo‘lsa bo‘ldi”, “boshqa-boshqa” radifli) va “xun” radifli g‘azal so‘zlashuv nutqiga yaqin radiflar bilan yozilgan bo‘lib,[149] naql va hikoyat ruhidagi dostonning lirik bo‘g‘inlarini hosil qiladi.

Tahlil shuni ko‘rsatadiki, Matnazar Abdulhakim g‘azallarida folklor to‘rt vazifani bajaradi. Birinchidan, u radif orqali g‘azal shaklini belgilaydi (“bog‘lanur”, “o‘ynab kular”, “bahorlar keldi, ketdi”, “muborak”). Ikkinchidan, u mumtoz timsollarni yangi detallar bilan to‘ldiradi: bulbul yonida anqo, gul yonida palos, sarv yonida zunnor va nor paydo bo‘ladi. Uchinchidan, folklor detallari qarama-qarshilik (palos – Sulaymon taxti, murch – qand, tumor – dor) hosil qiladi. To‘rtinchidan, xalq nutqi va shevasi shoirning mustaqillik, xalq va vatan haqidagi mulohazalarini jonli ifoda bilan beradi. Shu bilan birga, barcha g‘azallar bir xil

[142]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 37.
[143]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 38.
[144]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 38.
[145]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 39.
[146]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 28.
[147]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 28.
[148]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 70–71.
[149]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 82–84.

darajada folklorga yaqin emas: masalan, 2004-yildagi “Mujassamdir yog‘du bilan zulumot…” g‘azalida mumtoz-falsafiy ohang ustun turadi.[150]

XULOSA

Matnazar Abdulhakimning “Ko‘prik” kitobiga kiritilgan, 2003–2008-yillarda yozilgan g‘azallari folklor unsurlari bilan boyitilgan. Bu unsurlar qo‘shiqsimon misra va dialog formulalari, tumor, yomon ko‘z, nor, ro‘mol kabi e’tiqod va urf-odat detallari, uchar gilam, Sulaymon taxti va anqo kabi afsonaviy obrazlar, ov va qushchilik, dehqonchilik va hunarmandchilikka oid realiyalar hamda xalq maqollariga yaqin ifodalarda ko‘rinadi.

Folklorning g‘azal qurilishiga ta’siri, avvalo, radifda seziladi: shoir “bog‘lanur”,

o‘ynab kular”, “muborak” kabi xalq tilidan olingan so‘z va formulalarni radif darajasiga ko‘tarib, g‘azalning butun ma’noviy tuzilishini shu so‘z atrofida quradi. Bu holat folklorni shoir g‘azallarida bezak emas, balki tasvir va kompozitsiyani belgilovchi omil sifatida ko‘rsatadi. Mavzu yanada chuqur o‘rganilganda shoirning sanasi ko‘rsatilmagan g‘azallari va boshqa to‘plamlarini ham qiyosiy tahlilga tortish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik: She’rlar. Doston. Maqolalar. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2009.

2. Imomov K., Mirzayev T., Sarimsoqov B., Safarov O. O‘zbek xalq og‘zaki poetik ijodi. – Toshkent: O‘qituvchi, 1990.

3. Quronov D., Mamajonov Z., Sheraliyeva M. Adabiyotshunoslik lug‘ati. – Toshkent: Akademnashr, 2010. – 408 b.

[150]Matnazar Abdulhakim. Ko‘prik. – B. 20.